

YHTEISÖ HOITAA IHMISTÄ KOKONAISUUTENA

Päihdeongelma kehittyy vuosien kuluessa, ehkä vaivihkaa. Myös toipumisen tie on pitkä ja sisältää yleensä erilaisia vaiheita. Yhteisöhoidossa saatu tuki on laaja-alaista.

Teksti **Tuuli Pitkänen**

Päihdehoidon aikana yksilön toimintakyky tutkusti kohentuu. Vuosi sitten vertailin tätä muutosta eri hoitomuodoissa (Tiimi 2/2018). Tulosten perusteella asiakkailla oli yhteisöhoitoon saapuessaan keskimäärin suuria toimintakyvyn vaikeuksia, mutta hoidon aikana ne vähenivät merkittävästi. Mikä Hietalinnan terapeutisessa yhteisöhoidossa vaikuttaa ja voidaanko muutosta mitata?

Hietalinna-yhteisö toimii A-klinikka Oy:n Päihdesairaalan yhteydessä Järvenpäässä. Hietalinna tarjoaa vertaistukeen perustuvaa terapeutista yhteisöhoitoa, jossa yhteisö on keskeinen hoitomenetelmä.

Yhteisöhoito on intensiivinen hoitomuoto, jossa sisältöä ja ohjelmaa on paljon. Hoitotyöntekijän sanoin:

”Opetellaan puhumaan avoimesti ja rehellisesti, jaetaan kokemuksia, tehdään ihminen ja toiminta nä-

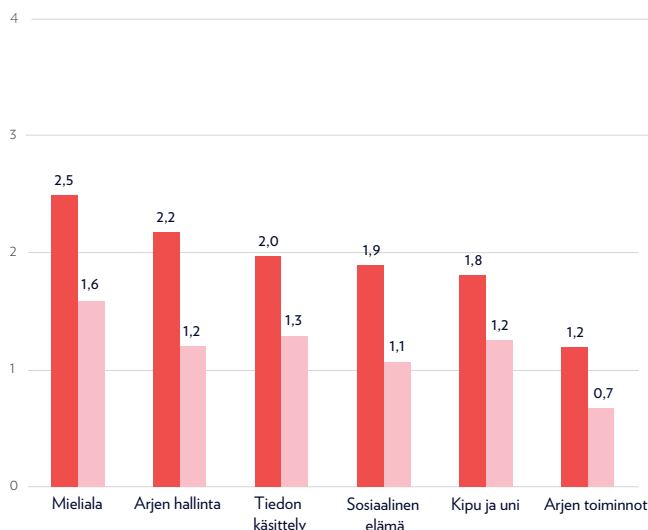
kyväksi rakentavan ja positiivisen palautteen avulla, sanoitetaan tunteita, opetellaan tuntemaan päihde-ongelmaa itseä paremmin ja annetaan korjaavia kokemuksia välittävissä ilmapiirissä. Opetellaan ottamaan vastuuta itsestä ja muista. Täällä siis pyritään hoitamaan ihmistä kokonaisuutena sisältäen riippuvuussairaus, pyrkimyksenä parempi elämänlaatu ja yhteiskunnassa osallisena oleminen.”

Yhteisössä vertaiset hoitavat ja yhteisön hoitotyöntekijät turvaavat rakenteet ja säännöt. Hoitojaksot kestävät yleensä kuukauden maksusitoumuksista johtuen. Hoidon toivottaisiin monesti jatkuvan pitkempään, jotta valmius siirtyä seuraavaan toipumisen vaiheeseen olisi parempi.

Hoitohenkilöstölle työ on intensiivistä ja vaativaa, mutta panostamisen on koettu tuottavan tulos-

Koettujen vaikeuksien määrä (n=59). 0 = ei vaikeuksia, 4 = erittäin suuria vaikeuksia/ei selviydy.

■ Hoidon alussa
■ Lopussa

ta. Myönteinen palaute asiakkailta ja heidän läheisiltään kannustaa.

HELPOTUSTA AHDISTUKSEEN JA RAHAN HALLINTAAN

Toimintakyvyn vaikeuksia kartoitettiin PARADISE-24fin-kyselyllä kaikkiaan 153 asiakkaalta. Kyselyn 24 osa-alueesta keskimäärin 2,8:ssa oli koettu niin suuria vaikeuksia, että niistä oli ollut vaikea selviytyä. Yleisimmin näitä erittäin suuria vaikeuksia oli koettu rahankäytön hallinnassa, työssä ja opiskelussa, huolestuneisuuden ja ahdistuneisuuden kohdalla, yksin olemisessä sekä surun ja alakuloisuuden tunteissa.

Muutostoiveista kysyttäessä tärkeimmäksi kohdeksi oli yleisimmin valittu huolestuneisuus ja ahdistuneisuus. Puolet vastanneista oli nimennyt sen viiden tärkeimmän muutostoiveen joukkoon. Lähes yhtä useat olivat toivoneet muutosta rahankäytön hallitsemiseen.

Yhteisössä olemisen aikana toimintakyky koettiin huomattavasti. Suurin muutos oli koettu arjen hallinnan ja mielialan kohdalla, mutta muutos oli merkitsevä kaikilla osa-alueilla (kuvio). Seurannassa erittäin suurina koettujen vaikeuksien määrä oli vähentynyt huomattavasti (2,8 osa-alueesta 0,6 osa-alueeseen). Niiden asioiden määrä, joiden kohdalla ei koettu vaikeuksia, oli noussut 4,3:sta 7,9:ään.

Hoidon lopussa kyselyyn oli vastannut 59 henkilöä. Alkukartoituksen pisteissä ei ollut eroja seurantaan vastanneiden ja vastaamatta jättäneiden välillä.

Osa asiakkaista oli täyttänyt hoidon alussa ja lopussa myös Missä mennään -kyselyn, jossa elämäntilannetta arvioidaan kouluarvosanoja käyttäen. Tilan-

ne oli parantunut kahdeksalla osa-alueella (kuvio).

Päihderiippuvuutta kartoittavassa Severity of Dependence Scale (SDS) -kyselyssä pistemäärä vaihtelee nollasta kahteentoista. Viisitoista asiakasta oli täyttänyt kyselyn sekä hoidon alussa että lopussa. Riippuvuutta kuvaavien pisteiden keskiarvo väheni heillä merkitsevästi 9,9:stä 6,2:een.

VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTIA

Tulosten yleistettävyyttä hankaloittaa se, että seurantatieto oli käytettävissä vain osalta asiakkaista. On todennäköistä, että asiakaskunta oli valikoitunut jo terapeutiseen hoitoon hakeutumisen vaiheessa ja että vain osa kävi hoidon loppuun ja halusi täyttää kyselyn hoidon päättyessä. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että kyselyyn vastanneiden kohdalla oli tapahtunut merkittävää muutosta.

Päihdehoidossa tarvitaan erilaisia hoitomuotoja. On tärkeää, että intensiivistä apua on tarjolla niille, jotka ovat siihen valmiita. Toipujan tie on yksilöllinen ja myönteinen muutos arvokasta. ✘

LISÄTIETOA:

Maria Cabello, Javier de la Fuente, Jose Luis Ayuso-Mateos & Tuuli Pitkänen: Longitudinal properties of the PARADISE24fin questionnaire in treatment of substance use disorders. Addictive Behaviors, August 2019 (ilmestyy). Julkaistu verkossa 22.3.2019: doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.03.009

Tuuli Pitkänen: Päihdehoito vaikuttaa kokonaisvaltaisesti. Tiimi 2/2018.

Dosentti Tuuli Pitkänen toimii A-klinikasäätiössä vanhempaina tutkijana ja Arjen toimintakyky -hankkeen koordinaattorina.

Kouluarvosana elämäntilanteelle asteikolla 4–10 (n=19).

